

SavoGrown alueen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen toteuttamissuunnitelma (TUVA-koulutus)

Sisällys

1 SavoGrown alueen erityispiirteet ja toteuttamissuunnitelman rakenne.....	3
2 SavoGrown alueen TUVA-koulutuksen osat.....	7
2.1 Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot, 2 – 10 vko	7
2.1.1 tavoitteet	8
2.1.2 Laaja-alainen osaaminen opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen kurssilla	9
2.1.3 keskeiset sisällöt opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen kurssilla	10
2.1.4 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) osana opiskelu- ja urasuunnittelukurssia.....	10
2.1.5 Arviointi	11
2.2 Perustaitojen vahvistaminen, 1 – 30 vko.....	12
2.2.1 tavoitteet	12
2.2.2 Laaja-alainen osaaminen perustaitojen vahvistamisen kurssilla	13
2.2.3 Keskeiset sisällöt ja arviointi.....	13
2.3 Lukiokoulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen 1-30 vko.....	14
2.3.1 tavoitteet	14
2.3.2 laaja-alaisen osaamisen osa-alueet	15
2.3.3 keskeiset sisällöt ja arviointi	16
2.4 Ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen, 1 – 30 vko.....	16
2.4.1 Tavoitteet	17
2.4.3 Laaja-alaisen osaamisen alueet	18
2.4.4 Keskeiset sisällöt ja arviointi.....	19
2.5 Työelämätaidot ja työpaikalla tapahtuva oppiminen, 1 – 20 vk	19
2.5.1 Tavoitteet	20
2.5.2 Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet	21
2.5.3 Keskeiset sisällöt.....	22
2.5.4 Arviointi	22
2.6 Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot, 1 – 20 vko	23
2.6.1 Tavoitteet	23
2.6.2. Laaja-alainen osaaminen	24
2.6.3 Keskeisen sisällöt ja arviointi	24
2.7 Valinnaiset, 1 – 10 vk	25
2.8 Tuva-koulutuksen osien toteutuminen lukuvuoden aikana = aikataulu	26

3. Muilta koulutuksen järjestäjiltä hankittavat koulutuksen osat sekä yhteistyö eri tahojen kanssa.....	27
3.1 yhteistyö ammatillisten oppilaitosten kanssa	27
3.2 osallistujakuntien välinen yhteistyö sekä tiedonsiirto	28
3.3 kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö	28
3.4 työelämäyhteistyö, kansainvälisen yhteistyö	28
4. opinto-ohjauksen järjestäminen	29
4.1 järjestämisen rakenteet, työnjako, yhteistyö ja vastuut	29
4.2 toimintatavat ja vastuut jatko-opintoihin ohjauksessa	29
5. erityisen tuen järjestäminen.....	29
5.1 järjestämisen rakenteet, toimintatavat, yhteistyö ja vastuut	30

1 SavoGrown alueen erityispiirteet ja toteuttamissuunnitelman rakenne

Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain (1215/2020) 12 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä laatii koulutuksen toteuttamisesta suunnitelman. Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteissa on määrätty, mitä toteuttamissuunnitelmassa tulee kuvata. Tämä SavoGrown alueen TUVA-koulutuksen toteuttamissuunnitelma on laadittu tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden kohdan 2.5. *Koulutuksen järjestäjän suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta* pohjalta, ja siinä on kuvattu SavoGrown alueen osallistujakuntien (Suonenjoki, Rautalampi, Tervo, Vesanto, Pielavesi ja Keitele) tarpeiden ja erityispiirteiden mukaisen TUVA-koulutuksen toteuttamissuunnitelma. Tämä SavoGrown alueen TUVA-toteuttamissuunnitelma ei kuitenkaan otsikkotasolla myötäile TUVA-perusteissa listattua seitsemänkohtaista suunnitelmaa, vaan nuo seitsemän kohtaa on kuvattu ja sisällytetty suunnitelmaan koulutuksen toteuttamisen näkökulmasta perusteltuihin kohtiin.

SavoGrown alueen kuntien TUVA-ohjausryhmä on vuoden 2021 aikana kokoontumisissaan määritellyt sekä alueen kuntien yhteiset TUVA-koulutuksen tavoitteet että kuntakohtaiset erityispiirteet, jotka yhdessä rakentavat alueen TUVA-koulutuksen lähtökohdat:

- SavoGrown alueen kunnissa ei ole ammatillista oppilaitosta (kuusi kuntaa).
- Kussakin SavoGrown-kunnassa on ollut viime vuosina 0-7 oppivelvollisuusikäistä nuorta, jotka eivät ole pystyneet siirtymään toisen asteen opintoihin, koska tämä olisi vaatinut päivittäistä kulkemista opiskelupaikkakunnalle tai kotoa poismuuttamista.
- Muutama näistä nuorista on aloittanut toisen asteen opinnot vieraalla paikkakunnalla, mutta keskeyttänyt opinnot, eikä ole pystynyt palaamaan/jatkamaan opintoja ilman kotipaikkakunnalta käsin annettavaa ohjausta ja tukea.
- Kunnissa on silloin tällöin yksittäisiä opiskelijoita, joiden suomen kielen taito vaatii vahvistamista lukio- tai ammatillisia opintoja varten.
- Kukin kunta on velvollinen osoittamaan oppivelvollisuusikäiselle nuorelle opiskelupaikan.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteissa todetaan, että koulutuksen järjestäjä suunnittelee koulutuksen toteutuksen ottaen huomioon opiskelijoiden tavoitteet ja edellytykset sekä eri koulutuksen järjestäjien yhteistyön. Koulutuksen järjestäjän on tärkeä huomioida sekä opiskelijoiden erityistarpeet että heidän tosiasialliset mahdollisuutensa korottaen perusopetuksen arvosanoja, suorittaa lukio-opintoja sekä ammatillisen perustutkinnon osia tai niitä pienempiä kokonaisuuksia.

Kuuden kunnan SavoGrown alueella on vuosittain arviolta yhteensä 7–15 nuorta, jotka tarvitsevat TUVA-koulutusta. Koulutus on tehokkainta järjestää kuuden kunnan verkostona. Suonenjoki alueen suurimpana kuntana toimii koulutuksen järjestäjäkuntana ja palkkaa TUVA-opettajan opettamaan ja koordinoimaan SavoGrown alueen TUVA-opetuksen kokonaisuutta. Jokainen verkostokunta on omalta osaltaan määritellyt, miten tarjoaa opiskelijoilleen omalla paikkakunnallaan päivittäisen opiskelupaikan, etäopetusyhteyden Suonenjoelle, ohjauksen, oppilaan ohjauksen sekä opiskelijahuollon, kouluruuan ja kuljetuksen. Nämä kuntakohtaiset asiat on kerrottu

toteuttamissuunnitelmassa kunkin kurssin esittelyn kohdalla, mutta yleisesti ja lyhyesti esiteltyinä kunnittain tarjottavat puitteet ovat seuraavanlaiset:

Kunta	Päivittäinen opetustila ja etäopetusyhteys	Ohjaus ja oppilaanohjaus-resurssi	Opiskelijahuolto ja opintososiaaliset edut sekä ”saattajaresurssi” paikkakunnan ulkopuolelle
Suonenjoki	<p>-lukion yhteydessä oleva luokkatila on Suonenjoen tuva-opiskelijoiden päivittäinen opiskelutila ja sieltä käsin tapahtuu myös etäopetus muihin kuntiin</p> <p>-opiskelijoilla Suonenjoen yhtenäiskoulun Chromebookit käytössä</p> <p>-luokassa hyvä esitys- ja etäopetukseen riittävä tekniikka</p>	<p>-TUVA-opettajalla täysi työaika TUVA-koulutukseen</p> <p>-nuoriso-ohjaajan työaika opiskelijoiden lukumäärän mukaisesti</p> <p>-etsivä-nuorisotyöntekijä 1 pvä/vko</p> <p>-Yhtenäiskoulun ja lukion oppilaanohjaajat opiskelijoiden tukena peruskoulun arvosanojen korottamisessa ja lukio-opinnoissa sekä jatkosuunnitelmien varmistamisessa</p>	<p>-Yhtenäiskoulun oppilashuollon, ruokailujen ja kuljetusten mukaisesti</p> <p>-tuva-opettaja tai nuoriso-ohjaaja mukana Kuopion, Pieksämäen, Iisalmen tai muun ammatillisen oppilaitoksen jaksoilla opiskelijan tarpeen mukaisesti sekä työelämäjaksojen aloitusvaiheessa</p>
Pielavesi	<p>-nuorisotila toimii tuva-opetuksen keskuksena</p> <p>-lukio-opintoja voi suorittaa Pielaveden lukiolla ja peruskoulun arvosanoja korottaa Pielaveden peruskoulun yhteydessä</p>	<p>-ohjausresurssi määräytyy sen mukaan, mikä opiskelijan suunnitelma on (HOPS)</p> <p>-kunta on varautunut käyttämään seuraavia resursseja: nuoriso-ohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä sekä perusopetuksen ja lukion oppilaan</p>	<p>-perusopetuksen ja lukion mukana</p> <p>-etsivä nuoriso-ohjaaja tarvittaessa ”saattajana”</p> <p>-Monitaitoset -nuortenpaja mukana</p>

	-TUVA-koulutuksen osioita voi mahdollisesti suorittaa myös Monitaitoset -nuorten työpajalla opiskelijan HOPS:n mukaisesti -oppisopimuskoulutus paikallinen painopistealue	ohjaajat ja lukion apulaisrehtori -työnkuva ja resurssi määräytyy opiskelijan suunnitelman (HOPS) mukaisesti	
Keitele	-opiskelutila koululla	-nuorisiohjaaja ja perusopetuksen oppilaan ohjaaja -oppisopimusväylien hyödyntäminen	-koulun muun toiminnan mukana
Rautalampi	-tapauskohtaisesti opiskelijan tarpeen mukaan peruskoulu tai lukio	-TUVA-tiimi, johon kuuluu perusopetuksen ja lukion opinto-ohjaajat sekä rehtorit, perusopetuksen ja lukion yhteinen erityisopettaja sekä etsivänuorisotyöntekijä -resurssi päätetään jokaisen opiskelijan kohdalla tapauskohtaisesti -tarvittaessa yhteistyötä nuorten ryhmän ja paikallisten yritysten kanssa	-opiskelijan tilanteen mukaan peruskoulun tai lukion yhteydessä -opiskelutarvikkeet organisoidaan koulutoimen puolesta
Vesanto	-opiskelutila peruskoululla, lukiolla tai nuorisotilalla opiskelijan tilanteen mukaisesti -mahdollisesti myös työpajalla, jos opintoja/näyttöjä	-perusopetuksen ja lukion oppilaan ohjaaja, rehtori, muut yhteistyökumppanit	-koulun, nuorisotilan tai työpajan mukaisesti

Tervo	-opiskelutila peruskoulun yhteydessä - etäyhteydet lukio- ja ammatillisiin opintoihin tarvittaessa peruskoululta käsin	-rehtori, opinto- ohjaaja, erityisopettaja ja aineenopettajat	-peruskoulun muun toiminnan mukana
-------	---	---	---------------------------------------

2 SavoGrown alueen TUVA-koulutuksen osat

SavoGrow-alueen TUVA-koulutuksessa tarjottavat koulutuksen osat ovat 1. Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot; 2. Perustaitojen vahvistaminen; 3. Lukiokoulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen; 4. Ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen; 5. Työelämätaidot ja työpaikalla tapahtuva oppiminen; 6. Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot sekä 7. Valinnaiset opinnot.

- Koulutuksen osat 1., 4., 5., 6. ja 7 opettaa ja/tai niiden sisällöstä vastaa TUVA-opettaja.
- Koulutuksen osat 2. ja 3. suoritetaan perusopetuksen ja lukion yhteydessä kuntakohtaisten suunnitelmien mukaisesti, ja niissä on mahdollisuus perusopetuksen arvosanojen korottamiseen erityisessä tutkinnossa sekä lukio-opintojen osien suorittamiseen.
- Koulutusosa 4. *Ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen* suoritetaan TUVA-opetuksen lisäksi ja suurelta osin lähialueen ammatillisissa oppilaitoksissa erillisten yhteistyösopimusten mukaisesti tai paikallisilla työpajoilla ja -paikoilla opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Opiskelijalla on mahdollisuus ammatillisten perustutkinnon osien suorittamiseen.
- Koulutuksen osa 5. *Työelämätaidot ja työpaikalla tapahtuva oppiminen* sisältää teoria- ja yhteisen osuuden lisäksi työelämässä tapahtuvaa oppimista.
- Koulutus osuus 6. *Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot* räätälöidään opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä sisällön että toteutuksen osalta.
- Koulutus osa 7. *Valinnaiset opinnot* määräytyvät opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti hänen tarpeistaan ja tavoitteistaan käsin. Valinnaiset opinnot voivat olla esimerkiksi suomen kielen opiskelua S2, urasuunnitelmaan liittyvän erityistaidon harjoittelua, yrityksen perustamiseen perehtymistä tai omaan hyvinvointiin liittyvää opiskelua.

Jokaisen koulutuksen osan tavoitteet, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen, keskeiset sisällöt ja arviointi on kuvattu seuraavassa osuudessa.

2.1 Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot, 2–10 vko

Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot on pakollinen kurssi kaikille TUVA-opiskelijoille, mutta sen laajuus määräytyy opiskelijakohtaisesti opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Kaikille opiskelijoille on yhteinen kahden viikon laajuinen (44 h) kurssikokonaisuus, joka sisältää toisen asteen koulutuksen koulutusaloihin tutustumista (lukio ja ammatillinen koulutus), opiskelijan jatko-opintosuunnitelman alkuun saattamista sekä opiskelutapojen opiskelua. Lisäksi kurssiin sisältyen jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma HOPS yhdessä hänen verkostonsa kanssa. HOPS-työskentelyä on yhteensä noin 22 h vuoden aikana/opiskelija. Kaikille yhteisen osuuden jälkeen kurssilla jatketaan ja syvennytään edellä mainittuja aiheita sekä lisäksi

keskitytään opiskelijan hyvinvointitekijöihin, tiedonhankinta- ja tekstintuottamistaitoihin. Opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen kurssia on mahdollisuus jatkaa aina 10 viikkoon saakka keskeisiä sisältöjä syventämällä, jos opiskelijalla on tähän tarvetta. Opiskelija valitsee tästä kurssista henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa ne sisällöt, jotka ovat hänen tavoitteensa ja jatkosuunnitelmansa mukaisia. Kurssia voi opiskella 2–20 viikkoa.

Opetus järjestetään Suonenjoelta käsin etäyhteyden kautta. Opettajana toimii TUVA-opettaja. Suonenjoen TUVA-opiskelijat opiskelevat ryhmänä Suonenjoen lukion yhteydessä olevassa luokkatilassa. Muiden kuntien TUVA-opiskelijat osallistuvat opetukseen etäyhteyden kautta oman paikkakuntansa TUVA-opiskelupaikasta, jossa on tarjolla opiskeluvälineiden ja internet-yhteyden lisäksi ohjausta ja tukea.

2.1.1 tavoitteet

Koulutuksen osan tavoitteena on, että opiskelija osaa asettaa, arvioida ja suunnitella oman elämänsä tavoitteita sekä kuvata itsensä oppijana ja opiskelijana. Tavoitteena on myös tutustua erilaisiin tapoihin oppia ja hankkia tietoa sekä käyttää soveltuvia opiskelutaitoja. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija osaa suunnitella omia opintojaan tavoitteellisesti, etsiä ja tarkastella tietoa häntä kiinnostavista jatko-opinto- ja työelämävaihtoehtoista ja käyttää tätä tietoa ja kieltä omassa jatko-opinto- ja urasuunnittelussaan. Hän osaa myös arvioida omaa soveltuvuuttaan erialoille, tehdä realistisen jatko-opintosuunnitelman, tarkastella vaihtoehtoisia uramahdollisuuksia myös tulevaisuuden näkökulmasta, hakeutua sen mukaisesti koulutukseen ja valmistautua opiskelemaan lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa.

TUVA-perusteet

Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot -kurssin **pää tavoite** SavoGrow-alueen TUVA-koulutuksessa on, että jokainen opiskelija saa taidot tehdä ja tekee realistisen jatko-opintosuunnitelman toisen asteen opintojen aloittamisesta ja/tai tuohon suuntaan pyrkimisestä. Suunnitelma tulee osaksi muuta henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa. Pää tavoitteen saavuttamiseksi kurssin sisällöt myötäilevät TUVA-koulutuksen perusteissa mainittuja tavoitteita, mutta niistä keskitytään erityisesti seuraaviin tavoitteisiin:

opiskelija

- tunnistaa omia kiinnostuksiaan, vahvuuksiaan ja soveltuvuuttaan, ja osaa käyttää tätä tietoa jatko-opintosuunnitelmansa laatimisessa ja arvioinnissa, muussa tavoitteen asettelussa sekä TUVA-koulutuksen opinnoissa.
- tuntee erilaisia opiskelutapoja, osaa valita niistä sopivia tapoja TUVA-koulutuksessa opiskelemissä sisältöjen opiskelemiseen, tunnistaa omia opiskelurajoitteitaan ja löytää niihin kompensointikeinoja

- tietää, tunnistaa ja soveltaa omaan elämään hyvinvointitekijöitä, jotka edesauttavat opintojen onnistumisen päivärytmin, jaksamisen, ajankäytön ja tuen vastaanottamisen osalta.
- tuntee toisen asteen ammatillisen koulutuksen muodot, koulutusalat ja tutkinnot, suorittamistavat, pääsyvaatimukset, valintakriteerit ja hakumenettelyn sekä perusteita ammatillisten tutkintojen sisällöistä ja opiskelutavoista. Osaa hyödyntää tätä tietoa TUVA-koulutuksen koulutusosien valinnassaan sekä jatko-opintosuunnitelmassaan.
- tuntee lukiokoulutuksen rakenteen ja toteutuksen sekä perusteita opiskelutavoista. Osaa hyödyntää tätä tietoa jatko-opintosuunnitelmassaan.
- etsii, käyttää ja tarkastelee monipuolisesti tietoa jatko-opinto ja työelämävaihtoehtoista ja on selvillä eri ammattien ja työympäristöjen perusedellytyksistä, vaatimuksista sekä rajoitteista ja hyödyntää tätä tietoa urasuunnittelussaan

2.1.2 Laaja-alainen osaaminen opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen kurssilla

Keskeisimmät laaja-alaisen osaamisen osa-alueet opiskelu- ja urasuunnittelukurssilla

- oppimaan oppimisen taidot
- digiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- hyvinvointiosaaminen
- monilukutaito

Oppimaan oppimisen taidot ja **digiosaaminen** ovat keskeisiä opiskelu- ja urasuunnittelun kurssissa. Opiskelija harjoittelee erityisesti tiedonhankinnan ja toimisto-ohjelmataitoja käyttämällä ammatillisen koulutuksen ja työvoimahallinnon hakukoneita ja urasuunnitteluohjelmia sekä alueen yritysrekisteriä ja muuta urasuunnitteluun sopivaa internet-aineistoa hahmotellessaan omaa urapolkuaan. Lisäksi hän tuottaa omaa tekstiä ja muuta sisältöä urasuunnittelunsa tueksi käyttämällä Office-toimisto-ohjelmia ja sosiaalista mediaa. Tavoitteellisen ja vastuullisen työskentelyn taitoja harjoitellaan etenkin oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) laadinnan ja päivittämisen yhteydessä. HOPS-prosessi on läpi opintojen jatkuva ja opintojen selkärankana toimiva vuorovaikutteinen ohjausprosessi, joka samalla vahvistaa opiskelijan itseohjautuvuuden, tavoitteellisen työskentelyn sekä itsearviointin taitoja. Oman tulevaisuuden suunnittelutaitoja harjoitellaan yksilötyöskentelyn lisäksi runsaasti myös ryhmässä erilaisin keskusteluin ja harjoituksen, jolloin jakamisella ja vertaistuellalla on suuri merkitys. Tällöin vahvistuvat myös keskustelu-, neuvottelu- ja empatiataidot sekä muut **vuorovaikutusosaamisen** kannalta keskeiset taidot. **Hyvinvointiosaaminen** on erittäin keskeinen osa-alue opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen kurssia, kun opiskelija kartoittaa ja soveltaa omaan elämäntilanteeseensa tarpeellisia toimintakykyä ja hyvinvointia parantavia toimia, jotka mahdollistavat TUVA-opintojen ja myöhemmin toisen asteen opintojen loppuun asti saattamisen. Myös **monilukutaito** harjaantuu, kun opiskelija tutustuu eri koulutus- ja urapalveluja tarjoavien toimijoiden sekä työelämän ja

järjestökentän tekstiaineistoihin, videoihin, lomakkeisiin, kuvastoon ja kulttuuriin niin luokkahuoneessa opiskellessa kuin paikan päällä vieraillessa. Kurssilla sivutaan myös **yhteiskuntaosaamisen** laaja-alaista osa-aluetta, kun käsitellään koulutusjärjestelmämme arvoperustaa sekä kansalaisen ja opiskelijan asemaa yhteiskunnassamme.

2.1.3 keskeiset sisällöt opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen kursseilla

- kiinnostukset, vahvuudet, soveltuvuus, rajoitteet, rajoitteiden kompensointi ja toiveet ammatinvalinnassa.
- tavoitteet, unelmat, tavoitteiden asettelu
- opiskelutaidot, -tavat, omat tavat opiskella, eri opiskelutavat eri tilanteissa, oppimisen haasteiden huomioiminen opiskelutavoissa
- hyvinvointitaidot: päivärytmi ja ajankäyttö, terveystekijät, tuen vastaanottaminen, yksilöllisen psyko-fyysis-sosiaalisen hyvinvoinnin tärkeys opiskelu- ja työelämässä.
- tuntee riittävällä tarkkuudella toisen asteen ammatillisen ja lukiokoulutuksen muodot, koulutusalat ja tutkinnot, suorittamistavat, pääsyaatimukset, valintakriteerit ja hakumenettelyn sekä perusteita ammatillisten tutkintojen sisällöistä ja opiskelutavoista. Osaa hyödyntää tätä tietoa TUVA-koulutuksen koulutusosien valinnassaan sekä jatko-opintosuunnitelmassaan.
- etsii, käyttää ja tarkastelee monipuolisesti tietoa jatko-opinto ja työelämävaihtoehtoista ja on selvillä eri ammattien ja työympäristöjen perusedellytyksistä, vaatimuksista sekä rajoitteista ja hyödyntää tätä tietoa urasuunnittelussaan

2.1.4 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) osana opiskelu- ja urasuunnittelukurssia

Suonenjoen TUVA-opettaja laatii yhdessä opiskelijan ja tämän verkoston kanssa opiskelijalle henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa (HOPS) opintojen alkuvaiheessa. Suunnitelmaa tarkennetaan ja päivitetään opintojen aikana. HOPS-prosessi on läpi opintojen jatkuva ja opintojen selkärankana toimiva vuorovaikutteinen ohjausprosessi, jonka tarkoitus on varmistaa opiskelijan siirtyminen toiselle asteelle tai muun jatko-opinto- ja urasuunnitelman toteutuminen. HOPS:n laadinnassa verkostokuntien ohjaushenkilöstö on mukana, ja heidän asian- ja oppilastuntemuksensa ansiosta opiskelija ohjautuu nopeammin sellaisen urapolun alkuun, joka on häntä motivoiva ja toteuttamiskelpoinen, ja jossa hän saa riittävän tarvitsemansa tuen.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen lähtökohtana ovat opiskelijan vahvuudet, tarpeet ja tavoitteet TUVA-opintojen alkuvaiheessa. Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa kartoitetaan ja kirjataan opiskelijan tavoitteet valmentavalle koulutukselle sekä ne TUVA-koulutuksen osat, laajuus ja tavoitteet, joita opiskelija TUVA:ssa opiskelee. Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjataan myös opiskelijan aikaisempi koulutus ja muu osaaminen, suomen

kielen taito, muu kielitaito ja opiskeluvalmiudet sekä opiskelijan tarvitsema ohjaus ja tuki käytännön toteutuksineen. TUVAn opettaja kartoittaa opiskelijan tarvitseman tuen tarpeen edellisestä oppilaitoksesta (tehostettu-/erityinen tuki ja erityisopetuksen tarve) ja huomioi nämä asiat koulutuksen eri osissa ja opiskelupaikoissa kts. tarkemmin kohta erityinen tuen järjestäminen.

Suunnitelmaan kirjataan myös opiskelijan jatko-opinto- ja urasuunnitelma. Kaikkia osa-alueita päivitetään koulutuksen aikana.

2.1.5 Arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Jos opiskelija suorittaa henkilökohtaisen suunnitelmansa mukaisesti vain pakolliset 2 vko opiskelu- ja urasuunnittelutaitoja, käytetään hänen arvioimisessaan seuraavista kurssin hyväksymiskriteereistä kohtia 1-4. Kohdat 5-8 ovat arvioinnissa mukana, jos opiskelija valitsee niiden mukaisia sisältöjä eli suorittaa tätä kurssia enemmän.

Kurssi katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun

1. opiskelijalla on jatkokoulutussuunnitelma osana henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaansa
2. opiskelija osaa nimetä vahvuuksiaan ja käyttää tätä tietoa jatko-opintosuunnitelmansa laatimisessa ja arvioinnissa
3. tutustuu oman kiinnostuksensa mukaisesti toisen asteen koulutuksen koulutusaloihin ja opintoihin hakeutumiseen. Osaa hyödyntää tätä tietoa TUVAn koulutuksen koulutusosien valinnassaan sekä jatko-opintosuunnitelmassaan.
4. osaa hakea tietoa toisen asteen opinnoista ja muusta urasuunnitteluun liittyvästä
5. opiskelija tuntee erilaisia opiskelutapoja ja osaa soveltaa tätä tietoa omaan opiskeluunsa
6. opiskelija tunnistaa oman elämäntilanteensa kannalta tärkeitä hyvinvointitekijöitä, ja toimii niiden mukaisesti niin, että TUVAn opinnot etenevät
7. osaa tulkita ja soveltaa toisen asteen koulutusta ja muuta urasuunnittelua koskevaa tietoa omien urasuunnitelmiansa mukaisesti
8. osaa laatia asiakirjoja ja täyttää hakemuksia urasuunnittelunsa tueksi

2.2 Perustaitojen vahvistaminen, 1–30 vko

SavoGrown alueen TUVA-koulutuksen perustaitojen vahvistaminen tapahtuu kunkin paikkakunnan perusopetuksen tai aikuisten perusopetuksen yhteydessä ja perusopetuksen oppilaan ohjaajan koordinoimana mutta muuten paikkakuntakohtaisen mallin mukaisesti.

Arvosanojen korottaminen sovitaan opiskelijakohtaisesti ja kirjataan hänen henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa HOPS. TUVA-opettaja ja opiskelija sopivat kotipaikkakunnan oppilaan ohjaajan kanssa korotettavista oppiaineista, ja oppilaan ohjaaja vastaa siitä, että opiskelija saa aineenopettajalta tarvitsemansa opetuksen, materiaalin ja arvioinnin. Paikkakunnittain on sovittu opiskelutila sekä ohjaushenkilöstö, joka tukee opiskelijaa arvosanojen korottamisessa. TUVA-opettaja seuraa, että suunnitelman mukaiset opinnot tulee suoritettua, arvosanat annettua sekä opiskelija saa suorituksistaan todistuksen.

2.2.1 tavoitteet

Koulutuksen osan tavoitteena on vahvistaa opiskelijan lukutaitoon, numeerisiin taitoihin ja digitaitoihin liittyvää osaamista. Lisäksi koulutuksen osa mahdollistaa perusopetuksen oppimäärän arvosanojen korottamisen erityisessä tutkinnossa. Keskeistä opiskelussa on eri tiedonalojen tekstitaitojen sekä opiskelutaitojen vahvistaminen.

TUVA-perusteet

Perustaitojen vahvistaminen kurssin tavoite on peruskoulun arvosanojen korottamisen kautta vahvistaa opiskelijan valmiuksia hakeutua toisen asteen koulutukseen ja suoriutua siitä tavoitteiden mukaisesti. Arvosanoja voi korottaa perusopetuksen tai aikuisten perusopetuksen yhteydessä.

Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa korotettua peruskoulun arvosanoja ja parantaa mahdollisuuksiaan hakeutua haluamaansa jatkokoulutukseen
- saavuttaa sellaisen opiskelukielen taidon sekä perustaidot (luku-, numero- ja digitaidot), joiden avulla hän pystyy opiskelemaan toisen asteen opinnoissa
- kehittää eri tiedonalojen termistöä, kielen osaamista ja opiskelumenetelmiä sekä koulunkäynnin rutiineja.

2.2.2 Laaja-alainen osaaminen perustaitojen vahvistamisen kurssilla

Keskeisimmät laaja-alaisen osaamisen osa-alueet perustaitojen vahvistamisen kurssilla ovat

- oppimaan oppiminen
- monilukutaito
- digitaito
- yhteiskuntaosaaminen

Peruskoulun arvosanojen korottamisen yhteydessä **oppimaan oppimisen** taidot harjaantuvat, kun opiskelijan täytyy suunnitella omaa opinto-ohjelmaansa yhdessä TUVA-opettajan ja perusopetuksen oppilaan ohjaajan kanssa. Tämä kaikki on pohjaa tavoitteelliselle ja itseohjautuvuuteen suuntavalle työskentelylle, josta on etua jatko-opinnoissa. Oppimaan oppimisen taidot ja **monilukutaito** kehittyvät myös eri oppiaineiden opiskeluun liittyvien tiedonhankinta-, arviointi-, itsearviointi ja soveltavien oppimistehtävien myötä, erilaisten termistöjen ja tekstien myötä sekä testatessaan ja käyttäessään erilaisia oppimistapoja ja -strategioita oppiaineen vaatimusten ja omien vahvuuksiensa mukaisesti. Opiskeltavista oppiaineista riippuu, kuinka paljon opiskelija käyttää digitaalista materiaalia ja sähköistä oppimisalustaa, mutta **digitaitoja** tulee harjoiteltua ainakin jonkin verran. Kouluympäristössä opiskellessa **yhteiskuntaosaamiseen** törmää väistämättä. Opiskelija on osa yhteisöä, jonka toiminta perustuu yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden arvoihin sekä yhdessä määriteltyihin sääntöihin. Koulu yhteisössä jokaisella jäsenellä on oma arvokas rooli ja mahdollisuus vaikuttaa omaan ja yhteiseen hyvinvointiin.

2.2.3 Keskeiset sisällöt ja arviointi

Perusopetuksen ja aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellään ainekohtaiset sisällöt ja tavoitteet, jotka opiskelija tarvitsee selviytyäkseen toisen asteen opinnoista. Opetuksen lähtökohtana ovat perusopetuksen tai aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt.

Perusopetuksen järjestäminen/arvosanojen korottaminen SavoGrown alueen TUVA-koulutuksessa tapahtuu kunkin osallistujan kunnan perusopetuksen yhteydessä. Jokainen osallistujakunta on osoittanut opiskelutilan ja opiskelusta vastaavan ohjaushenkilön, joka varmistaa, että TUVA-opiskelija pystyy suoriutumaan perusopetuksen aineenopettajan hänelle antamista tehtävistä. Sovitusti joissain tilanteissa TUVA-opiskelija voidaan integroida perusopetuksen oppilaiden joukkoon, jos se katsotaan hyväksi ratkaisuksi. Kunkin kunnan oppilaan ohjaaja on linkki aineenopettajan ja TUVA-opiskelijan välillä. Viime kädessä Suomenjoelta käsin työskentelevä TUVA-

opettaja huolehtii, että TUVApiskelijan mahdollisuudet ja puitteet korottaa perusopetuksen arvosanoja omalla paikkakunnalla onnistuvat.

Perusopetuksen arvosanat määräytyvät perusopetuksen lainsäädännön ja perusopetuksen opetussuunnitelmassa määriteltyjen päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti (perusopetuslaki 628/1998, 38 pykälä). TUVA-opiskelijalle oppiaineen arvioinnin antaa se perusopetuksen aineenopettaja, jonka tehtäväksi kurssi on sovittu. Kunnan oppilaan ohjaaja huolehtii, että arvosana tulee annetuksi ja TUVA-opettaja seuraa kaikkien kuntien TUVA-opiskelijoiden suoritusten tilannetta.

2.3 Lukiokoulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen 1-30 vko

SavorGrown alueen kuudesta kunnasta neljässä on oma lukio. Nämä ovat Suonenjoki, Rautalampi, Vesanto ja Pielavesi. Tervossa ja Keiteleellä ei ole lukiota, mutta Suonenjoki ja Rautalampi ovat aiempina vuosina järjestäneet yhteisiä verkkokursseja etäyhteydellä, ja tätä toimintatapaa aiotaan jatkaa tulevana vuosina, jolloin myös lukio-opintoja tekevät TUVA-opiskelijat pääsevät siitä hyötymään.

Ensisijainen kurssisuunnitelma lukio-opintoja suorittavilla TUVA-opiskelijoilla on osallistua lukio-opintoihin heti syyslukukauden alkuvaiheessa 2 viikon pakollisen opiskelu- ja urasuunnittelukurssin jälkeen. Tuolloin on lukioissa käynnissä ensimmäinen jakso (n.7 viikon ajan), jolloin ohjelmassa on orientoivia ja perusopetuksen kursseja kertaavia sekä digitaalisiin opiskeluympäristöihin ja tekniikkaan perehdyttäviä kursseja. Nämä kurssit ovat sisällöltään lukio-opintoihin tutustuttavia kursseja.

TUVA-opiskelija osallistuu henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti lukion kursseihin joko seuraamalla ja tutustumalla kurssiin tai osallistumalla ja suorittamalla tuota kurssia. Lukion opinto-ohjaaja toimii TUVA-opiskelijan ja lukion aineenopettajan välissä varmistamassa, että TUVA-opiskelija pystyy suoriutumaan kurssista tavoitteensa mukaisesti. Viime kädessä Suonenjoelta käsin työskentelevä TUVA-opettaja huolehtii, että TUVA-opiskelijan mahdollisuudet ja puitteet tutustua ja tehdä lukio-opintoja omalla paikkakunnalla onnistuvat. TUVA-opiskelija osallistuu niihin omalla paikkakunnallaan fyysisesti paikan päällä tai etäyhteyden kautta kotipaikkakunnan osoittamassa paikassa.

2.3.1 tavoitteet

Koulutuksen osa sisältää lukiokoulutukseen valmentavaa koulutusta ja lukio-opintoja opiskelijan valmiuksien mukaisesti. Suorittaessaan lukio-opintoja opiskelija saa tukea opiskelutaitojen ja -valmiuksien kehittämiseen osana valmentavaa koulutusta. Opiskelija

vahvistaa opiskelukielen hallintaa, opiskelutaitoja sekä tieto- ja viestintätekniiikan käyttämistä osana opiskelua. Opiskelija harjoittelee lukiossa tarvittavaa monilukutaitoa: erilaisten tekstien lukemista ja tulkintaa sekä erilaisten tekstien tuottamista. Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa riittävät tiedot ja taidot lukio-opiskeluun sekä vahvistaa erityisesti tiedonalojen kielen taitoaan eli eri oppiaineiden tekstitaitoja. Opiskelija tutustuu lukiokoulutukseen ja sen vaatimuksiin. Opiskelija voi valita omien tavoitteidensa, valmiuksiensa ja kiinnostuksensa mukaan lukion opintojakson tai opintojaksoja, joita hän suorittaa osana valmentavaa koulutusta. Valmentavan koulutuksen aikana opiskelija voi käyttää näiden suorittamiseen enemmän aikaa kuin varsinaisessa lukiokoulutuksessa.

TUVA-perusteet

2.3.2 Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

- oppimaan oppiminen
- monilukutaito
- digitaidot
- vuorovaikutusosaaminen
- yhteiskuntaosaaminen
- ympäristöosaaminen

Lukio-opintoihin tutustuessa ja lukio-opintoja suorittaessa erittäin keskeisiä laaja-alaisen osaamisen taitoja ovat **oppimaan oppimisen, moniluku- ja digitaidot**. Tehtäväksi antojen ja tehtävien monipuolistuessa opiskelijan täytyy etsiä ja valita itselle sopivimmat opiskelutavat sekä oppimisstrategiat. Lisäksi ajankäyttöön ja työnsuunnitteluun tulee kiinnittää huomioita. Opiskelija harjoittelee tavoitteellista ja itseohjautuvaa työskentelyä, josta on etua jatko-opinnoissa. Kaikki edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen taidot harjaantuvat kun opiskelija tekee eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankinta-, arviointi-, itsearviointi ja soveltavien oppimistehtäviä, tutustuu erilaisiin termistöihin ja teksteihin sekä testaa ja käyttää erilaisia oppimistapoja ja -strategioita oppiaineen vaatimusten ja omien vahvuuksiensa mukaisesti. Etenkin opiskelijalla, jonka äidinkieli on muu kuin suomen kieli, lukio-opintojen laaja-alaisen osaamisen kokonaisuudessa korostuvat erilaiset tekstitaidot ja niiden hallitsemisen arviointi lukiossa pärjäämisen ja muun jatkosuunnitelman kannalta. Lukiossa sähköinen opiskeluympäristö on ensisijainen ympäristö. Kouluympäristössä opiskellessa **yhteiskuntaosaamiseen** törmää väistämättä. Opiskelija on osa yhteisöä, jonka toiminta perustuu yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden arvoihin sekä yhdessä määriteltyihin sääntöihin. Koulu yhteisössä jokaisella jäsenellä on oma arvokas rooli ja mahdollisuus vaikuttaa omaan ja yhteiseen hyvinvointiin.

2.3.3 Keskeiset sisällöt ja arviointi

SavoGrown alueen TUVA-koulutuksen lukio-opintojen sisällöt määräytyvät paikkakunnittain lukion opintotarjonnan mukaan. TUVA-opiskelija tutustuu ja/tai suorittaa lukio-opintoja kotipaikkakunnan lukion yhteydessä (Tervon ja Keiteleen opiskelijat etäyhteydellä Suonenjoella). Ensisijaisesti opiskelija seuraa tai osallistuu syksyn ensimmäisen jakson lukion 1.vuosikurssin opiskelijoiden kursseihin, jotka ovat orientoivia ja perusopetuksen kursseja kertaavia sekä digitaalisiin opiskeluympäristöihin ja tekniikkaan perehdyttäviä kursseja. Nämä kurssit ovat sisällöltään lukio-opintoihin tutustuttavia kursseja. Opiskelija valitsee tarjonnasta tavoitteensa mukaiset kurssit. Tuva-opettaja ja oman paikkakunnan lukion opinto-ohjaaja tukee sopivien kurssien valinnassa.

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Arviointi hyväksytty/hylätty. Jos opiskelija suorittaa lukio-opintoja, arvioidaan ne lukiokoulutuksen lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Vastuu opintojen arvioimisesta on lukion aineenopettajalla. Lukion opinto-ohjaaja ja viime kädessä TUVA-opettaja seuraavat ja varmistavat, että TUVA-opiskelija saa suorittamistaan lukio-opinnoista arvosanat.

2.4 Ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen, 1–30 vko

SavoGrow-alueella ei ole ammatillisia oppilaitoksia, joten alueen TUVA-koulutuksessa tehdään yhteistyötä lähialueen ammatillisten oppilaitosten kanssa. Tärkeimmät yhteistyökumppanit ammatillisen koulutuksen opintojen suorittamispaikkoina ovat Savon koulutus- ja kuntayhtymän Sakky Kuopion, Esedu Pieksämäen ja Ysao Iisalmen seudulla. Näiden oppilaitosten kanssa on sovittu yhteistyökuvioiden käynnistämisestä. Yhteistyöoppilaitoksissa SavoGrown alueen TUVA-opiskelijat voivat henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti suorittaa ammatillisen tutkinnon osia sekä pienempiä kokonaisuuksia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Jos TUVA-opiskelija tarvitsee mukaansa ohjaajan ammatillisen oppilaitoksen jaksoille, lähtee sinne kotipaikkakunnalta nimetty ohjaushenkilö tai TUVA-opettaja.

Omalla kotipaikkakunnallaan osana TUVA-opintoja opiskelijat voivat perehtyä teoriassa ammatilliseen koulutukseen jatkamalla opiskelu- ja urasuunnittelun taidot kurssia riittävän pitkään, tarvittaessa aina 10 viikkoon saakka. Tuon kurssin sisältöjä ovat toisen asteen ammatillisen ja lukiokoulutuksen muodot, koulutusalat ja tutkinnot, suorittamistavat, pääsyvaatimukset, valintakriteerit ja hakumenettelyn sekä perusteita ammatillisten tutkintojen sisällöistä ja opiskelutavoista.

Opetus järjestetään Suonenjoelta käsin etäyhteyden kautta. Opettajana toimii TUVA-opettaja. Suonenjoen TUVA-opiskelijat opiskelevat ryhmänä Suonenjoen lukion yhteydessä olevassa luokkatilassa. Muiden kuntien TUVA-opiskelijat osallistuvat opetukseen etäyhteyden kautta oman

paikkakuntansa TUVAn opiskelupaikasta, jossa on tarjolla opiskeluvälineiden ja internet-yhteyden lisäksi ohjausta ja tukea.

Opiskelija valitsee tästä kurssista henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa ne sisällöt, jotka ovat hänen tavoitteensa ja jatkosuunnitelmansa mukaisia. Kurssia voi opiskella 1–30 viikkoa.

2.4.1 Tavoitteet

Koulutuksen osa sisältää ammatillisia perustutkintojen tutkinnon osia sekä tutkinnon osia pienempiä kokonaisuuksia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita opiskelijan valmiuksien mukaisesti. On tärkeää, että opiskelija saa opiskeluun riittävästi tukea sekä valmentavassa koulutuksessa että suorittaessaan ammatillisia opintoja valmentavan koulutuksen aikana.

Opiskelija vahvistaa tutkintokielen hallintaa, opiskelutaitoja sekä tieto- ja viestintätekniikan käyttämistä osana opiskelua. Opiskelija harjoittelee ammatillisessa koulutuksessa tarvittavaa monilukutaitoa: erilaisten tekstien lukemista ja tulkintaa sekä erilaisten tekstien tuottamista. Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa riittävät tiedot ja taidot ammatilliseen opiskeluun sekä vahvistaa erityisesti ammatillisessa koulutuksessa tarvittavaa kielitaitoa.

Opiskelija tutustuu ammatilliseen koulutukseen ja sen vaatimuksiin. Opiskelija voi suorittaa omien tavoitteidensa, valmiuksiensa ja kiinnostuksensa mukaan tutkinnon osia sekä pienempiä kokonaisuuksia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Valmentavan koulutuksen aikana opiskelija voi käyttää näiden suorittamiseen enemmän aikaa kuin varsinaisessa ammatillisessa koulutuksessa.

TUVA -perusteet

SavoGrow-alueen TUVAn koulutuksen tavoitteissa ammatillisen koulutuksen opintojen ja niihin valmentautumisen kurssin kohdalla korostuu jatkosuunnitelman vahvistuminen. Verkostokunnissa koulutus- ja elinkeinoelämä tekevät luontevaa yhteistyötä. Ajankohtaista on esimerkiksi osaavan työvoiman kouluttaminen oppisopimuskoulutuksella paikallisten työnantajien tarpeeseen. TUVAn opiskelijoilla on mahdollisuus hyödyntää myös tällaisia mahdollisuuksia toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittamisen tapana. Yhteistyökumppaneina ovat myös tällöin lähialueen ammatilliset oppilaitokset. Kuten muidenkin koulutusosien kohdalla, opiskelijan omat tavoitteet määrittelevät myös ammatillisen koulutuksen opintojen suorittamisen ja niihin valmentautumisen osana TUVAn opintoja.

Ammatillinen koulutuksen opinnot ja niihin valmentuminen -koulutus osan tavoitteita ovat

- tutustuttaa ammatilliseen koulutukseen, sen käytäntöihin ja arviointimenetelmiin
- tutustuu oppisopimuskoulutukseen ammatillisen koulutuksen suorittamisen tapana
- tutustuu ja perehtyy itseä kiinnostaviin ammatillisen koulutuksen aloihin käytännössä
- suorittaa ammatillisen koulutuksen opintoja ammatillisesta tutkinnosta tai yhteisistä tutkinnon osista

- saa tietoa jatkokoulutussuunnitelmansa tueksi
- saavuttaa riittävän kielitaidon ja osaa arvioida oman kielitaitonsa riittävyttä ammatillisen koulutuksen suorittamista ajatellen

2.4.3 Laaja-alaisen osaamisen alueet

Ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen -osan laaja-alaisen osaamisen taidoista keskeisimpiä ovat

- oppimaan oppiminen
- monilukutaito
- vuorovaikutusosaaminen
- kulttuuriosaaminen
- yhteiskuntaosaaminen
- ympäristöosaaminen

Teoriaopinnoissa, joissa TUVA-opiskelija perehtyy ammatillisen koulutuksen perusteisiin, hän harjoittelee **oppimaan oppimisen ja monilukutaitoja** etsiessään tietoa, punnitessaan sen hyödyllisyyttä omien TUVA-tavoitteidensa kannalta ja verratessaan eri lähteistä saamaansa tietoa. Samalla hän tutustuu itseensä oppijana ja saa ohjausta sopivien tiedonhankinta- ja muistiinpanomenetelmien käyttämiseen. Näiden taitojen harjoittelu jatkuu käytännön jaksoilla ammatillisessa oppilaitoksessa, jossa monilukutaitoa tarvitaan uudella tavalla, kun eri ammattialojen termistö, ohjeistukset, säännöt, kulttuurit ja työskentelytavat tulee ottaa haltuun. Oppimaan oppimisen taitoihin liittyen opiskelijan tulee harjaannuttaa myös tavoitteellista ja itseohjautuvaa työskentelyä sekä aikatauluttamista. Kaikista näistä on etua jatko-opinnoissa. Ammatillisten opintojen jaksoilla opiskelija voi tehdä myös eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankinta-, arviointi-, itsearviointi ja soveltavien oppimistehtäviä, tutustua erilaisiin termistöihin ja teksteihin sekä testata ja käyttää erilaisia oppimistapoja ja -strategioita oppiaineen vaatimusten ja omien vahvuksiensa mukaisesti. Etenkin opiskelijalla, jonka äidinkieli on muu kuin suomen kieli, ammatillisessa koulutuksessa vaadittavat tekstitaidot tulee näkyväksi käytännön jaksojen ammatillisessa oppilaitoksessa ja tämä tieto oleellista jatkosuunnitelman kannalta. Ammatillisessa oppilaitoksessa **vuorovaikutus-, kulttuuri- ja yhteiskuntaosaamiseen** ovat tärkeä osa opiskelua. Opiskelija on ”kaukana” kotoaan ja saa tuntumaa vieraalla paikkakunnalla toimimisesta, uudesta opiskeluympäristöstä, sen toimintatavoista ja kulttuurista, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatteiden noudattamisesta sekä omasta paikastaan osana opiskelijaryhmää ja ammatillista oppilaitosta. **Ympäristöosaamisen** merkitys ammatillisessa oppilaitoksessa on suuri. Jokaisella oppilaitoksella on ainakin jonkinlaiset ohjeistukset kestävän kehityksen mukaisesta toiminnasta, jota he esimerkiksi opiskelijoiden työskentelytiloissa, energian käytössä ja ruokailuissa noudattavat. Käytännön jaksojen aikana TUVA-opiskelija pääsee perehtymään ympäristöarvojen ja käytännön toimien näkymiseen oppilaitoksessa ja pohtimaan omaa näkemystään ympäristöteemoista.

2.4.4 Keskeiset sisällöt ja arviointi

Jo pakollisella opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen kurssilla tutustutaan ammatillisen koulutuksen sisältöihin. Ammatillisten opintojen kurssilla samoja sisältöjä jatketaan syventäen ja keskittyen opiskelijoiden mielenkiinnon kohteisiin ja tavoitteisiin. Teoriaosuuden jälkeen opiskelija lähtee ammatilliseen oppilaitokseen oman opintosuunnitelmansa mukaisesti ja tutustuu ammatillisen koulutuksen asettamiin vaatimuksiin sekä suorittaa ammatillisen koulutuksen osia.

Arvioinnista vastaa TUVA-opettaja hänen opettamien sisältöjen osalta ja ammatillisen koulutuksen toteuttaja sen tarjoamien sisältöjen osalta. TUVA-opettajan opettamien TUVA-koulutuksen osa arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnista vastaa TUVA-opettaja. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Kurssin arviointi riippuu kurssin laajuudesta/opiskelijan tavoitteista eli alla olevista hyväksymiskriteereistä huomioidaan ne, jotka ovat olleet opiskelijan tavoitteita

Kurssi katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun

- opiskelija tutustuu ammatilliseen koulutukseen, sen käytäntöihin ja arviointimenetelmiin
- opiskelija saa tietoa jatkokoulutussuunnitelmaansa varten
- opiskelija osaa hyödyntää ammatillisesta koulutuksesta keräämäänsä tietoa jatkokoulutussuunnitelmassaan
- opiskelija tutustuu oppisopimuskoulutukseen ammatillisen koulutuksen suorittamisen tapana
- tutustuu ja perehtyy itseä kiinnostaviin ammatillisen koulutuksen aloihin käytännössä
- saavuttaa riittävän kielitaidon ja osaa arvioida oman kielitaitonsa riittävyttä ammatillisen koulutuksen suorittamista ajatellen

Ammatillisen tutkinnon osia arvioidaan ammatillisen koulutuksen lainsäädännön ja tutkinnon perusteiden mukaisesti. Arvioinnista päättävät ammatillisesta koulutuksesta annetussa lainsäädännössä tarkoitetut arvioijat.

2.5 Työelämätaidot ja työpaikalla tapahtuva oppiminen, 1–20 vk

Elinkeinoelämän ja koulutuksen järjestäjien yhteistyö on kehitysyhtiö SavoGrown alueella tiivistä ja luontevaa. Kaikilla kuudella verkostokunnalla on työnantajia, jotka ovat ohjanneet niin työelämään tutustuvia koululaisia kuin ammatillisissa koulutuksessa olevia työssä oppijoita. Nämä valmiit verkostot ovat TUVA-opiskelijoiden käytössä, kuten myös verkostokuntien nuorten työpajat, TE-toimiston työllistämishankkeet ja työnantajan tarpeeseen räätälöity oppisopimuskoulutus. Kaikki

tämä toiminta on paikallisesti TUVVA-opiskelijoiden hyödynnettävissä heidän tavoitteidensa ja kiinnostuksensa mukaisesti ja/tai osana heidän jatkosuunnitelmiansa.

Opiskelija valitsee tästä kurssista henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa ne sisällöt, jotka ovat hänen tavoitteensa ja jatkosuunnitelmansa mukaisia. Kurssia voi opiskella 1–20 viikkoa.

Opetus järjestetään Suonenjoelta käsin etäyhteyden kautta. Opettajana toimii TUVVA-opettaja. Suonenjoen TUVVA-opiskelijat opiskelevat ryhmänä Suonenjoen lukion yhteydessä olevassa luokkatilassa. Muiden kuntien TUVVA-opiskelijat osallistuvat opetukseen etäyhteyden kautta oman paikkakuntansa TUVVA-opiskelupaikasta, jossa on tarjolla opiskeluvälineiden ja internet-yhteyden lisäksi ohjausta ja tukea.

2.5.1 Tavoitteet

Koulutuksen osassa keskitytään keskeisiin työelämätaitoihin ja tuetaan työelämässä tapahtuvaa oppimista. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan oman toiminnan ohjaamista sekä viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Opiskelija tutustuu työelämässä tapahtuvaan koulutukseen.

TUVVA -perusteet

Koulutuksen osan tavoitteena SavoGrown alueella on saada keskeisiä tietoja ja taitoja työhaun prosessista ja työelämän periaatteista. Tavoitteet ovat

- opiskelija osaa hakea työpaikkaa ja tuntee työnhaun prosessin
- tuntee työelämän keskeisiä periaatteita ja lainsäädäntöä
- osaa soveltaa työelämän keskeisiä periaatteita työpaikalla ja toimia työyhteisön jäsenenä
- tutustuu työpaikalla käytettyyn kieleen, tekniikkaan, viestintään ja vuorovaikutustapoihin, sääntöihin ja ohjeistukseen
- tietää yrityksen perustamisesta perusasioita
- tuntee omat oikeutensa ja velvollisuutensa työpaikalla
- tietää tulevaisuuden työelämän haasteita ja suuntia

Lisäksi tavoitteena on, että TUVVA-opintojen yhteydessä suoritettu Työelämätaidot ja työpaikalla tapahtuva oppiminen -kurssin teoreettinen osuus hyväksiluettaisiin ammatillisen koulutuksen yhteisten opintojen vastaavaksi kurssiksi lähialueen ammatillisissa oppilaitoksissa (yhteistyöoppilaitokset). Kurssin laajuus ja tarkka sisältö sovitaan yhteistyöoppilaitosten kanssa. Näin TUVVA-opiskelijat voisivat tältäkin osin suorittaa ammatillisen koulutuksen koulutusosuuksia TUVVA-koulutuksessa.

Kunta	Tärkeimmät ohjaukseen liittyvät yrityskumppanit (TET, vierailut)	Tärkeimmät ohjaukseen liittyvät 3. sektorin = yhdistykset kumppanit
Keitele	Päivittäistavarakaupat S-Market ja K-Market, K-Rauta, VanhanKoulunTalli, Apteekki, Kahvila Rantakulma, Lossisaari, Kirjakauppa, Digifix, PRT-Sähkö, Autokorjaamot (Autohuolto-Grilli-Kahvio 77, Roopen korjaamo) Casemakers, uutena Maaherran Maatila, NilakkaForest ja KeiteleGroup (TET-tuotteistaminen; Puupolku Keiteleen Puupolku), Sepa Oy	Ysao yhteistyö TET -jaksoilla, kunnan työpaikat (kirjasto, koulu, päiväkot), srk, terveyskeskus, Hyvölän Metsäsäätiö, Metsästysseurat,
Pielavesi	Kaupat (S-Market, K-Market, Tokmanni, K-Rauta, IKH), Apteekki, Puustellin Leipomo, UPM, Hirvasoja, Neste, Metsäkuljetus Hyväriset, maatilat	Monitaitoiset; työpajatoiminta, seurakunta, terveysasema, 4H, Maaseutu tutuksi, kunnan eri osastot
Rautalampi	Päivittäistavarakaupat K-Market ja S-Market, Rautalammin kunta (päivähoito), kone- ja tuotantoalan yritykset mm. Ecomet.	Seurakunta, MLL, yrittäjähdistys,
Suonenjoki	Päivittäistavarakaupat, metallialan yritykset, elintarvikealan yritykset, rakennusalan yritykset, metsäalan yritykset, logistiikka-alan yritykset, Apteekki, palvelualueiden yritykset	kaupungin työpaikat, urheiluseurat, seurakunta, toisen aseiden oppilaitokset
Tervo	Kaupat, huoltoasema, terveydenhuolto, ympäristöterveydenhuolto, Silta, Tervon kunta, Kuopion kaupungin paikat, alkutuotanto	Seurakunta, Tervo seura, Tervaspartio, Tervon Urheilijat, Tervon Metsästäjät
Vesanto	Pee-Ässä, Vesannon Auto- ja konetarvike, Vesannon kunta, Teboil, Vesannon Tupa, Vesannon Kukka- ja hautauspalvelu, Jorkin korjaamo, luonnonvara-alan yritykset (WKT ja muut tallit, maaseutuyrittäjät)	Maaseutuammattiin ry, Konneveden 4H, Vesannon Urheilijat, Metsänhoitoyhdistys, Riistanhoitoyhdistys

2.5.2 Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Keskeisimmät laaja-alaisen osaamisen osa-alueet Työelämätaidot ja työpaikalla tapahtuva oppiminen -kurssissa on

- monilukutaito
- vuorovaikutusosaaminen
- ympäristöosaaminen
- yhteiskuntaosaaminen
- kulttuuriosaaminen

Kurssin keskiössä on työelämässä vaadittavat tiedot ja taidot.

Työelämässä vaadittava **monilukutaito** tarkoittaa työelämän erilaisia tekstejä, kuvia, symboleja, ohjeistuksia, työpaikan omaa slangia, kirjallisia ja suullisia ohjeita, taulukoita, tilastoja, laskutoimituksia, verkkosivuja, mainoksia jne. Työntekijän tulisi osata lukea ja tulkita näitä erilaisia viestimuotoja. Tuva-opiskelija harjoittelee näiden tekstien lukemista ja tulkitsemista sekä sitä, miten ne liittyvät eri työtehtäviin ja -paikkoihin. **Vuorovaikutusosaaminen** työpaikoilla liittyy työkavereiden keskinäiseen vuorovaikutukseen, esimiehen ja alaisten väliseen vuorovaikutukseen sekä vuorovaikutukseen erityyppisten asiakkaiden kanssa ja suuntaan. Työpaikasta riippuen tuva-opiskelija harjoittelee näitä vuorovaikutusosaamisen osa-alueita aidoissa työympäristöissä. Toisaalta jo työpaikkavierailuilla sekä sopivia työhön tutustumispaikkoja etsiessä tuva-opiskelija pääsee harjaannuttamaan näitä taitoja. Vihreät arvot ja ympäristön huomioiminen ovat tärkeitä teemoja työpaikoilla, jotka voivat olla myös merkittävä osa yrityksen julkisuuskuvaa ja mainetta. Tuva-opiskelija pääsee vahvistamaan **ympäristöosaamistaan** työpaikoilla seuratessaan, miten ympäristöarvot toteutuvat siellä käytännössä. Työelämäjaksot ovat omiaan vahvistamaan opiskelijan osallisuuden tunnetta ja tarjoamaan mahdollisuuksia kokea onnistumisen kokemuksia työyhteisön jäsenenä. Opiskelija saa mahdollisuuden kokea työn merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa, sekä saa kokemuksia erilaisten työpaikkojen toimintaperiaatteista yhteiskunnassamme sekä erilaisista ihmisistä, ihmisryhmistä ja asiakkuuksista niissä. Tämä kaikki on vahvaa **yhteiskunta- ja kulttuuriosaamista**.

2.5.3 Keskeiset sisällöt

Koulutuksen teoriaosuudessa käydään läpi työnhakemiseen, sopivan työpaikan löytämiseen ja työhakemuksen tekemiseen liittyviä asioita sekä työpaikan perusperiaatteita lainsäädännön ja toimintatapojen kautta. Kurssia laajemmin suorittavat opiskelijat perehtyvät näihin molempiin teemoihin laajemmin sekä tutustuvat yrityksen perustamisen periaatteisiin ja tulevaisuuden työelämänäkymiin. Tutustumiskäynneillä paikallisiin yrityksiin ja yritysyrityksillä konkretisoidaan työelämän pelisääntöjä ja yrittäjyyden perusteita sekä muita käsiteltäviä teemoja. Kuntakohtaisesti järjestetään työelämäyhteistyötä tutustumiskäyntien, yrittäjävierailujen yms. merkeissä, ja näin kuullaan paikallisten yritysten kuulumiset ja tulevaisuuden näkymät sekä saadaan tietoa eri työpaikkojen vaatimuksista ja työvoimantarpeesta.

Opiskelijan henkilökohtaisesta opiskelusuunnitelmasta riippuen tämä opintojen osa-alue voi sisältää paljon työharjoittelua. Opiskelija hankkii työharjoittelupaikan yhdessä ohjaajansa kanssa ja tuva-opettaja koordinoi työharjoittelun tavoitteiden ja tehtävien suorittamista.

2.5.4 Arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnista vastaa TUV-**opettaja**, mutta arviointia tehdään yhdessä esimerkiksi työharjoittelupaikan kanssa. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa

opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Kurssin arviointi riippuu kurssin laajuudesta/opiskelijan tavoitteista eli alla olevista hyväksymiskriteereistä huomioidaan ne, jotka ovat olleet opiskelijan tavoitteita

Kurssi katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija

- osaa hakea työpaikkaa
- on tehnyt työnhaun asiakirjat
- tuntee työelämän keskeisiä periaatteita
- soveltaa työelämän periaatteita työharjoitteluissa
- tekee työharjoittelun
- tuntee työlainsäädäntöä
- osaa toimia työyhteisön jäsenenä
- tietää yrityksen perustamisesta perusasioita
- tuntee omat oikeutensa ja velvollisuutensa työpaikalla
- tietää tulevaisuuden työelämän haasteita ja suuntia

2.6 Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot, 1–20 vko

Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot -kurssi on suunnattu opiskelijoille, jotka haluavat vahvistaa arjessa toimimisen taitojaan ja erityisesti hyvinvointiaan ja terveyttään, jotta ammatilliseen koulutukseen siirtyminen mahdollistuisi sujuvammin. Kurssin tarkoitus on vahvistaa opiskelijan kokemusta yhteiskunnallisesta osallisuudesta opiskelijalle merkityksellisten toimien ja hyvinvointitekojen kautta. Kurssi räätälöidään opiskelijalle hänen tarpeensa ja toiveidensa mukaisesti, ja se voi sisältää keskeiset sisällöt kohdassa listattujen teemojen lisäksi myös muita teemoja. Koulutuksesta vastaa TUVA-opettaja, mutta aiheesta ja opiskelijan tavoitteista riippuen koulutuksen toteutuksessa voivat olla mukana esimerkiksi kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, paikalliset kolmannen sektorin toimijat kuten Martat ja mielenterveysjärjestöt, paikalliset kulttuurilaitokset ja -toimijat, kansalaisopisto, KELA jne.

Opetusta järjestetään Suonenjoelta käsin etäyhteyden kautta. Opettajana toimii TUVA-opettaja. Suonenjoen TUVA-opiskelijat opiskelevat ryhmänä Suonenjoen lukion yhteydessä olevassa luokkatilassa. Muiden kuntien TUVA-opiskelijat osallistuvat opetukseen etäyhteyden kautta oman paikkakuntansa TUVA-opiskelupaikasta, jossa on tarjolla opiskeluvälineiden ja internet-yhteyden lisäksi ohjausta ja tukea.

2.6.1 Tavoitteet

Koulutuksen osassa painottuvat opiskelijan arjessa toimimisen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taitojen vahvistaminen. Arjen toimintakyvyn vahvistaminen ja osallisuuden

edistäminen nähdään opiskelijan terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta edistävänä. Tavoitteena on myös vahvistaa arjen taitojen ja yhteiskunnallisen osallisuuden edellyttämiä taitoja.

Tuva -perusteet

Koulutuksen osan tavoitteet. Opiskelija

- arvioi ja vahvistaa omaa toimintakykyään
- parantaa toimintakykyään ja mahdollisuuttaan siirtyä ammatilliseen koulutukseen
- tuntee mielenhyvinvoinnin perusteita ja tapoja vahvistaa sitä
- tuntee fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tekijöitä ja tapoja vahvistaa niitä
- suunnittelee oman hyvinvoinnin vahvistamisen tapoja ja ottaa niitä käyttöön
- perehtyy yhteiskunnan tarjoamiin palveluihin ja osaa hakea tarvitsemiaan palveluja
- opettelee taloudenpidon taitoja kuten budjetoimintaa ja säästämistä
- kehittää kotitalousosaamistaan ja/tai itsenäisen elämän taitoja
- tutustuu erilaisiin vapaa-ajanviettotapoihin
- suunnittelee itsenäistä elämää ja siihen liittyviä taitoja sekä harjoittelee noita taitoja

2.6.2. Laaja-alainen osaaminen

Keskeisimmät laaja-alaisen osaamisen alueet tässä koulutuksen osassa

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- yhteiskuntaosaaminen

Tässä koulutusosuudessa painottuvat oman terveyden ja hyvinvoinnin osa-alueiden arviointi, tarpeellisten hyvinvointitekojen nimeäminen ja oman hyvinvoinnin vahvistamisen suunnittelu. Kaikki tämä on vahvasti **hyvinvointiosaamisen** harjaannuttamista. Vastaavasti tässä koulutuksen osassa yhteiskunnallisen osallisuuden ja vuorovaikutuksen teemat ovat tärkeitä. Opiskelijat tutustuvat ja osallistuvat tavoitteidensa mukaisesti erilaisiin kulttuuri-, palvelu- ja auttamistahoihin, ja ovat näin vahvistamassa **vuorovaikutus-** ja **yhteiskuntaosaamistaan**. Opiskelijan valinnoista riippuen myös muut laaja-alaisen osaamisen alueet voivat tulla kyseeseen.

2.6.3 Keskeisen sisällöt ja arviointi

Opiskelija valitsee seuraavista teemoista hänelle tarpeelliset teemat. Teemoja voi olla myös muita. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnista vastaa TUV-opeettaja, mutta arviointia tehdään yhdessä koulutuksen osioiden toteuttamisessa mukana olleiden henkilöiden kanssa. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Kurssin arviointi riippuu kurssin

laajuudesta/opiskelijan tavoitteista eli alla olevista keskeisen sisällön kohdista huomioidaan arvioinnin kohteena ne, jotka ovat olleet opiskelijan tavoitteita

- toimintakyky ja hyvinvointi, hyvinvoinnin osa-alueet, mielenhyvinvointi, fyysinen ja sosiaalinen hyvinvointi
- hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistaminen.
- suunnittelee oman hyvinvoinnin vahvistamisen tapoja ja ottaa niitä käyttöön
- yhteiskunnan tarjoamat palvelut ja niiden hakeminen
- oma talous, budjetointi ja säästäminen
- kotitalousosaaminen
- itsenäisen elämän taidot
- vapaa-ajanvietto ja erilaiset tavat viettää vapaa-aikaa

2.7 Valinnaiset, 1–10 vk

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti suorittaa valinnaisia koulutuksen osia omien yksilöllisten tarpeiden, kiinnostuksen ja valmiuksien mukaan koulutuksen järjestäjän paikallisesta tarjonnasta ja/tai muusta (alueellisesta tai valtakunnallisesta) tarjonnasta. Valinnaiset koulutuksen osat voivat koostua yhdestä tai useammasta osasta. Opiskelijoille, joiden äidinkieli on muu kuin opiskelukieli, voidaan järjestää oman äidinkielen opetusta. Valinnaiset opinnot voivat sisältää myös esimerkiksi järjestöissä tehtävää vapaaehtoistyötä ja siihen liittyviä kursseja.

Tuva -perusteet

Valinnaiset opinnot määräytyvät opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti hänen tarpeistaan ja tavoitteistaan käsin. Valinnaiset opinnot voivat olla esimerkiksi suomen kielen opiskelua S2, urasuunnitelmaan liittyvän erityistaidon harjoittelua, yrityksen perustamista tai omaan hyvinvointiin liittyvää opiskelua. Valinnaisen koulutusosan voi tarjota kunnallinen tai kolmannen sektorin toimija.

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnista vastaa TUVA-opettaja, mutta arviointia tehdään yhdessä koulutuksen osioiden toteuttamisessa mukana olleiden henkilöiden kanssa. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

2.8 TUVA-koulutuksen osien toteutuminen lukuvuoden aikana, aikataulu

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelija rakentaa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa omien tavoitteidensa sekä alla olevan lukuvuosisuunnitelman pohjalta. Lukuvuosisuunnitelma kertoo, milloin eri koulutus osuuksien teoriaopintoja on tarjolla.

Kaikille opiskelijoille pakollinen koulutuksen osa on 1.opiskelu- ja urasuunnittelutaidot 2 vk, joka järjestetään elokuussa ja tammikuussa. Tuon koulutuksen osan voi suorittaa laajempanakin aina 10 viikon laajuuteen saakka.

Pakollisen koulutusosan lisäksi opiskelija valitsee vähintään kaksi muuta koulutuksen osaa. TUVA-koulutuksen laajuus on 38 viikkoa, mutta opiskelija voi osallistua TUVA-koulutukseen lyhyemmän ajanjakson ja siirtyä joustavasti tutkintotavoitteiseen koulutukseen. SavoGrown alueen TUVA-koulutuksen lukuvuosi on suunniteltu niin, että opiskelijan on halutessaan sujuvaa siirtyä TUVA-koulutuksesta ammatilliseen koulutukseen kesken lukuvuoden.

Oranssilla pohjalla TUVA-opettajan tarjoama teoriaopetus Suonenjoella/etäyhteydellä muihin kuntiin.

		elo	syys	loka	marras	joulu	tamm	helmi	maalis	huhti	touko	yht.
1	opiskelu- ja urasuunnittelutaidot	2 vk kaikille pakollinen	2vk	2vk			2vk	2vk				
2	perustaitojen vahvistaminen		elo-syyskuun vaihteesta alkaen HOPS mukaan 1-4 vk/kk kotikunnan perusopetuksen yhteydessä									
3	lukio-opinnot		elo-syyskuun vaihteesta alkaen HOPS mukaan 1-4 vk/kk kotikunnan lukion yhteydessä tai etäyhteydellä Suonenjoelle									
4	ammattillinen koulutus tuvassa / ammatillisessa oppilaitoksessa		1 vk	syys-tammikuussa ammatillisessa oppilaitoksessa jaksoja 1-4 vk/kk HOPS mukaan				(1 vk)	helmi-toukokuussa ammatillisessa oppilaitoksessa jaksoja 1-4 vk/kk HOPS mukaan			
5	työelämä teoria ja työpaikoilla oppiminen		työpaikoilla oppiminen syys-toukokuu		2 vk	2 vk	työpaikoilla oppiminen syys-toukokuu		2 vk	2 vk	työpaikoilla oppiminen	
6	arjentaidot		1 vk	1 vk	1 vk	1 vk	1 vk	1 vk	1 vk	1 vk		
			arjentaitojen vahvistamista omien tavoitteiden mukaisesti eri oppimisympäristöissä 1-2 vk/kk läpi lukuvuoden									
7	valinnaiset		1 vk	1vk	1vk	1 vk	1vk	1vk	1vk	1 vk	1vk	10 vk
	yht. tuva-ope	2 vk	4 vk	3 vk	3 vk	3 vk	2 vk	3-4	3 vk	3 vk	-	
	yht.tuva-opiskelija	2 vk	4 vk	4 vk	4 vk	4 vk	4 vk	4 vk	4 vk	4 vk	4 vk	38 vk

Valkoisella pohjalla muu koulutus ja käytännön jaksot.

3. Muilta koulutuksen järjestäjiltä hankittavat koulutuksen osat sekä yhteistyö eri tahojen kanssa

3.1 Yhteistyö ammatillisten oppilaitosten kanssa

Kolme lähialueen ammatillisista oppilaitosta ovat ilmoittaneet valmiutensa tehdä yhteistyötä SavoGrown alueen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen kanssa. Nämä oppilaitokset ovat Savon ammatti- ja aikuisopisto Sakky, Ylä-Savon ammatti- ja aikuisopisto Ysao sekä Etelä-Savon ammatti- ja aikuisopisto Esedu. Yksityiskohdat yhteistyölle muokataan, kun SavoGrown alueen TUVA-koulutuksen järjestämislupa varmistuu ja yhteistyöoppilaitokset saavat omien TUVA-

koulutuksiansa suunnitelmat valmiimmaksi. Alustavasti on sovittu, että SavoGrown alueen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijat voivat suorittaa yhteistyöoppilaitoksissa ammatillisen tutkinnon osia sekä pienempiä kokonaisuuksia tai yhteisten tutkinnon osien osia alueita sekä olla tutustumassa koulutusaloihin.

3.2 Osallistujakuntien välinen yhteistyö sekä tiedonsiirto

SavoGrown alueen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen kuuden osallistujakunnan välistä yhteistyötä ja työnjakoa on kuvattu tämän toteuttamissuunnitelman luvun 1. taulukossa sekä eri aiheiden yhteydessä useassa kohdassa toteuttamissuunnitelmaa. Tiivistetysti voi kuvata, että Suonenjoki toimii järjestävänä kuntana ja palkkaa TUVA-opettajan opettamaan, koordinoimaan ja vastaamaan opiskelijoiden opintojen toteutumisen seuraamisesta. Jokainen osallistujakunta turvaa oman kuntansa opiskelijoille päivittäisen opiskelupaikan, opiskeluvälineet internet-yhteyksineen, ohjauksen ja tuen sekä opiskeluhuollon, kouluruuan ja kuljetuksen.

Tiedonsiirto SavoGrown TUVA-osallistujakuntien välillä hoidetaan opiskelijälähtöisesti ja tiedonsiirtolupa pyytämällä. Opiskelijan henkilökohtaisen oppimissuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija antaa TUVA-opettajalla kirjallisen luvan olla yhteydessä tarvittaviin tahoihin. Oppivelvollisen kohdalla luvan vahvistaa huoltaja. Tiedonsiirto ja yhteydenpito hoidetaan opiskelijan itsemääräämisoikeutta ja tahtoa kunnioittaen, ja kaiken yhteydenpidon tarkoitus on tukea opiskelijaa kohti hänen tavoitteitaan. Kuitenkin poikkeuksena erityisen tuen selvittäminen, jolloin koulutuksen järjestäjillä on velvollisuus salassapitosäännösten estämättä siirtää tietoa myös ilman opiskelijan ja huoltajan erillistä lupaa. Muutoin sovelletaan perusopetusta, lukio-opetusta ja ammatillista koulutusta säätelevää lainsäädäntöä salassapitosäännösten osalta sekä opetussuunnitelmien perusteita koulutuksen arvoperustan osalta.

3.3 Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö

Oppivelvollisuusikäisen opiskelijan kohdalla huomioidaan kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö. Sovelletaan perusopetuslakia sekä perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja lukion käytänteitä.

3.4 Työelämäyhteistyö, kansainvälisen yhteistyö

Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua työelämä- sekä kansainväliseen yhteistyöhön oppilaitoksen verkostojen mukaisesti. Työelämäyhteistyön mahdollisuuksista kerrottu luvussa 2.5.

4. Opinto-ohjauksen järjestäminen

4.1 Järjestämisen rakenteet, työnjako, yhteistyö ja vastuut

SavoGrown alueen TUVA-koulutuksen oppilaan ja opinto-ohjauksen toteutuminen kunnittain on kuvattu toteuttamissuunnitelman 1.luvun kuntakohtaisessa taulukossa kts. s. 5-6. Jokaisessa kunnassa perusopetuksen oppilaan ohjaaja tukee TUVA-opiskelijaa peruskoulun arvosanojen korottamisessa huolehtimalla, että TUVA-opiskelija saa korotettavana olevien oppiaineiden osalta perusopetuksen aineenopettajalta tehtävät, ohjeet, materiaalit ja arvosanan. Oppilaan ohjaaja myös seuraa, että opiskelu alkaa sujumaan. Kunkin kunnan lukion opinto-ohjaajalla on sama vastuu TUVA-opiskelijan lukio-opintojen kohdalla. Viime kädessä TUVA-opettaja seuraa ja huolehtii, että TUVA-opiskelijan HOPS:n mukaiset opinnot onnistuvat ja edistyvät ja tarjolla on riittävä tuki opintojen etenemistä ajatellen.

4.2 Toimintatavat ja vastuut jatko-opintoihin ohjauksessa

TUVA-koulutuksen järjestäjän tulee huolehtia, että oppivelvollinen opiskelija hakeutuu ennen TUVA-koulutuksen päättymistä tutkintotavoitteiseen koulutukseen, saa opiskelupaikan ja aloittaa opinnot. TUVA-opiskelijan jatko-opintoihin ohjautumisen seuranta ja tukeminen on verkostotyötä, jossa ovat TUVA-opettajan lisäksi mukana kotipaikkakunnan oppilaan ja opinto-ohjaaja mutta mahdollisesti myös opiskelijan omaa verkostoa aina tarpeen ja tilanteen mukaan. TUVA-opettaja kantaa kuitenkin vastuun TUVA-opiskelijan jatko-opintoihin ohjautumisesta, opiskelupaikan vastaanottamisesta ja opintojen aloittamisesta. Kunnan oppilaan ohjaaja ja opinto-ohjaaja ovat tärkeä yhteistyökumppani tässä. Kun TUVA-opiskelija on siirtynyt tutkinto-opiskelijaksi ammatilliseen oppilaitokseen, siirtyy opintojen seuranta- ja ilmoitusvastuu tuolle oppilaitokselle sekä opiskelijan kotikunnalle.

5. Eityisen tuen järjestäminen

SavoGrown alueen tutkintokoulutukseen valmentavien opiskelijoiden kotipaikkakuntien ohjaushenkilöksi nimetyt työntekijät ovat avainasemassa opiskelijan mahdollisen erityisen tuen tarpeen selvittämisessä ja arvioimisessa kts luvun 1.taulukko sivulta 5–6.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi tarvitsee erityistä oppimisen ja opiskelun tukea tavoitteidensa saavuttamiseksi. Erityisellä tuella tarkoitetaan suunnitelmallista erityistä tukea sekä erityisiä opetus- ja opiskelijajärjestelyitä, niin että opiskelija saavuttaa TUVA-koulutuksen tavoitteensa.

Jos perusopetuksesta siirtyvällä opiskelijalla on erityisen tuen päätös, tulee valmentavan koulutuksen järjestäjän selvittää erityisen tuen tarve valmentavassa koulutuksessa perusopetuksessa tehdyn erityisen tuen päätöksen pohjalta.

TUVA -perusteet

5.1 Järjestämisen rakenteet, toimintatavat, yhteistyö ja vastuut

SavoGrown alueen tutkintoon valmentavan koulutuksen opiskelijan mahdollinen erityisen tuen tarve selvitetään opiskelun alkuvaiheessa. Oppivelvollisuusikäisen kohdalla tietoja saadaan opiskelijan aiemmasta oppilaitoksesta (oppivelvollisuuslaki 23 §) ja yli 18-vuotiaan opiskelijan kohdalla tiedot saadaan häneltä itseltään tai hänen luvallaan aiemmasta oppilaitoksesta. Opiskelijan tarvitsemat erityiset opetus- ja opiskelujärjestelyt ja muut pedagogiset ratkaisut mietitään yhdessä opiskelijan verkoston kanssa ja kotipaikkakunnan TUVA-ohjaushenkilöstön kanssa. Erityiset järjestelyt ja ratkaisut kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Järjestelyjen tekemisestä, HOPS:iin kirjaamisesta ja toteuttamisesta vastaa TUVA-opettaja. Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa omat tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteensa järjestelyjen ansiosta.

Käytännön tukitoimet määräytyvät sen mukaan, missä opiskelija suorittaa opintojaan: TUVA-opintojen aikana lukio-opintoja suorittaessaan opiskelijalla on oikeus lukiolain 28 §:ssä säädettyyn oppimisen tukeen; ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osia suorittaessaan hänellä on oikeus vastaavaan tukeen ammatillisessa oppilaitoksessa (1215/2020, 21 §)

Erityisten järjestelyjen toimivuutta ja riittävyttä arvioidaan TUVA-koulutuksen aikana opiskelijan oppimissuunnitelman päivittämisen yhteydessä. Erityisiä järjestelyjä ja ratkaisua muutetaan tarpeen mukaan. Päivityksistä ja järjestelyjen muuttamisesta vastaa TUVA-opettaja.